

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Kutnie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SR Paweł Wrzesiński

Protokolant – st. sekr. sąd. Irena Anyszewska

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2017 r. w Kutnie

na rozprawie

sprawy z powództwa D. G., M. K. (1), M. G. (1) i M. K. (2)

przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W.

o zadośćuczynienie

1. zasądza od (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz D. G. tytułem zadośćuczynienia kwotę 10.000,00 (dziesięć tysięcy) złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 16 października 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości odsetek ustawowych od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
2. oddala powództwo D. G. w pozostałym zakresie,
3. zasądza od (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz M. K. (1) tytułem zadośćuczynienia kwotę 10.000,00 (dziesięć tysięcy) złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 16 października 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości odsetek ustawowych od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
4. oddala powództwo M. K. (1) w pozostałym zakresie,
5. zasądza od (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz M. G. (1) tytułem zadośćuczynienia kwotę 5.000,00 (pięć tysięcy) złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 16 października 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości odsetek ustawowych od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
6. oddala powództwo M. G. (1) w pozostałym zakresie,
7. zasądza od (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz M. K. (2) tytułem zadośćuczynienia kwotę 5.000,00 (pięć tysięcy) złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 16 października 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości odsetek ustawowych od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
8. oddala powództwo M. K. (2) w pozostałym zakresie,
9. zasądza od D. G. na rzecz (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę 232,89 (dwieście trzydzieści dwa 89/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu,
10. zasądza od M. K. (1) na rzecz (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę 232,89 (dwieście trzydzieści dwa 89/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu,
11. zasądza od M. G. (1) na rzecz (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę 1.015,25 (jeden tysiąc piętnaście 25/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu,

12. zasądza od M. K. (2) na rzecz (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę 1.015,25 (jeden tysiąc piętnaście 25/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu,

13. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kutnie tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych:

a. od (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę 321,78 (trzysta dwadzieścia jeden 78/100) złotych,

b. od D. G. kwotę 185,86 (sto osiemdziesiąt pięć 86/100) złotych,

c. od M. K. (1) kwotę 185,86 (sto osiemdziesiąt pięć 86/100) złotych,

d. od M. G. (1) kwotę 208,05 (dwieście osiem 05/100) złotych,

e. od M. K. (2) kwotę 208,05 (dwieście osiem 05/100) złotych.

Sygn. akt I C 578/15

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym dnia 22 lipca 2015 r. skierowanym przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W. powodowie wnieśli o zasądzenie na podstawie art. 446 § 4 k.c. od pozwanego na rzecz D. G. i M. K. (1) kwot po 30.000,00 zł, a na rzecz M. G. (1) i M. K. (2) kwot po 20.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 października 2014 r. do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią M. K. (3), matki powodów D. G. i M. K. (1) oraz teściowej powodów M. G. (1) i M. K. (2), powodowie wnieśli także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Powodowie wskazali, że wbrew stanowisku ubezpieczyciela zięć i synowa należą do kręgu osób najbliższych zmarłej M. K. (3), natomiast przyznane w toku postępowania likwidacyjnego na rzecz D. G. i M. K. (1) zadośćuczynienie w kwotach po 20.000,00 zł jest znacznie zaniżone, nie oddaje bowiem ogromu cierpień spowodowanych śmiercią najbliższej dla powodów osoby, w dodatku śmiercią nagłą i niespodziewaną, zadośćuczynienie na rzecz tych powodów powinno być ustalone na kwotę 50.000,00 zł.

/pозew – k. 2-6, protokół rozprawy z dnia 14 grudnia 2017 r. – k. 105-105v/

Pozwany (...) Spółka Akcyjna w W. nie uznał powództwa, wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą od pełnomocnictwa. Pozwany ubezpieczyciel wskazał, że na etapie postępowania przedsądowego wypłacił na rzecz M. K. (1) i D. G. kwoty po 20.000,00 zł, zakwestionował wysokość dochodzonego przez tych powodów roszczenia, natomiast w odniesieniu do roszczenia M. G. (1) i M. K. (2) pozwany zakwestionował powództwo zarówno co do zasady, jak i wysokości, wskazując, że zięć i synowa nie należą do kręgu osób najbliższych.

/odpowiedź na pozew – k. 26-27/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. K. (3) była osobą żywotną, pomimo swoich lat bardzo aktywną, koleżeńską, starała się być na bieżąco, utrzymywała liczne kontakty, miała dużo znajomych, każdy mógł na nią liczyć, często odwiedzała rodzinę, dużo czasu spędzała zwłaszcza z wnukami. Pomimo wieku była dobrego zdrowia, nie leczyła się na przewlekłe schorzenia, ostatnio miała problemy z kolanem, ze zwyrodnieniem, przy poruszaniu posiłkowała się kulą. Była osobą samodzielną, niezależną materialnie, otrzymywała świadczenie emerytalne, podejmowała dodatkowe zajęcia, należała do parafialnego chóru, aktywnie uczestniczyła w życiu parafii.

/dowód: przesłuchanie powódki D. G. – 00:52:04-01:00:00 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powoda M. G. (1) – 01:01:42-01:15:55 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powódki M. K. (2) – 00:45:05-00:51:16 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powoda M. K. (1) – 00:35:57-00:43:00 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, zeznania świadka M. G. (2) – 00:18:48-00:32:27 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, zeznania świadka M. G. (3) – 00:06:34-00:16:50 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39/

M. K. (3) uczestniczyła we wszystkich ważnych momentach w życiu rodzin swoich dzieci D. G. i M. K. (1), nikogo nie wyróżniała, troszczyła się o wszystkich, organizowała rodzinne spotkania, imieniny, urodziny, spotkania z okazji świąt, sylwestra, pamiętała o ważnych datach, imieninach, urodzinach, interesowała się życiem dzieci, wnuków, w miarę posiadanych możliwości starała się im zawsze pomagać, każdy mógł na nią liczyć. M. K. (3) była wdową, angażowała się w życie swoich dzieci i wnuków, pomagała w opiece i wychowaniu wnuków, dzięki czemu jej dzieci, zięć, synowa mogli podejmować kształcenie, zatrudnienie. M. K. (3) cieszyła się z osiągnięć dzieci, wnuków, była z nich dumna, w rodzinnym gronie spędzali czas, organizowali wspólne wyjazdy. Rodziny G. i K. zawsze łączyły bliskie relacje, dbałość o dobro rodziny, wzajemne wsparcie, częste kontakty.

/dowód: przesłuchanie powódki D. G. – 00:52:04-01:00:00 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powoda M. G. (1) – 01:01:42-01:15:55 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powódki M. K. (2) – 00:45:05-00:51:16 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powoda M. K. (1) – 00:35:57-00:43:00 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, zeznania świadka M. G. (2) – 00:18:48-00:32:27 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, zeznania świadka M. G. (3) – 00:06:34-00:16:50 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39/

D. G. i jej mąż M. G. (1) wraz z dziećmi M. G. (3) i M. G. (2) mieszkali na piętrze domu jednorodzinnego, a M. K. (3) mieszkała w tym domu na parterze, była to nieruchomość, którą M. K. (3) przepisała na rzecz córki i zięcia, cieszyła się, że córka i zięć dbają o nieruchomość, konsultowali też różne przedsięwzięcia, widywali się praktycznie codziennie, często rozmawiali o różnych rzeczach, spędzali wspólnie czas, oglądali mecze, filmy. M. K. (3) aktywnie uczestniczyła w życiu dorastających wnuków, interesowała się ich życiem, osiągnięciami w nauce, uczestniczyła w różnych imprezach. Córka i zięć zawsze mogli liczyć na jej pomoc, którą świadczyła chętnie i bezinteresownie. D. G. była bardzo zżyta ze swoją matką, dzieliły wszelkie problemy, mogła zawsze porozmawiać z matką, mogła zawsze liczyć na jej wsparcie, były sobie bardzo bliskie, wspierały się, troszczyły się o siebie i rodzinę, matka nauczyła ją wielu domowych czynności, czy dbania o rodzinę. M. G. (1) od momentu założenia własnej rodziny wiązał życie rodzinne z osobą teściowej, która życzliwie przyjęła go do rodziny, traktowała go jak syna, doceniała zaangażowanie w dbanie o dobro rodziny, M. G. (1) zawsze mógł liczyć na jej wsparcie, zawdzięczał jej duże materialne wsparcie, zagwarantowanie rodzinie zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, ciągnął troskę o rodzinę. Dzięki pomocy teściowej w różnych życiowych sytuacjach mógł kontynuować kształcenie oraz rozwijać osiągnięcia zawodowe, z teściową łączyły go też zainteresowania ekonomiczne, imponowała mu samodzielność, aktywność teściowej i upór w dążeniu do dbania o interesy rodziny.

/dowód: przesłuchanie powódki D. G. – 00:52:04-01:00:00 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powoda M. G. (1) – 01:01:42-01:15:55 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, zeznania świadka M. G. (2) – 00:18:48-00:32:27 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, zeznania świadka M. G. (3) – 00:06:34-00:16:50 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39/

M. K. (1) był najmłodszym dzieckiem M. K. (3), jego ojciec zmarł bezpośrednio przed tym jak przystępował do I komunii św. M. K. (3) zawsze miała na uwadze dobro najmłodszego syna, założonej przez niego rodziny. M. K. (1) z żoną M. K. (2) i córką N. K. mieszkali pod K., niedaleko od miasta, M. K. (3) często ich odwiedzała, również syn z rodziną bardzo często przyjeżdżał do matki, utrzymywali praktycznie codzienne kontakty telefoniczne. M. K. (3) wspierała syna i synową w budowaniu relacji rodzinnych, synowa zawsze mogła liczyć na wsparcie teściowej i jej pomoc w harmonizowaniu relacji z małżonkiem. M. K. (3) cały czas wspierała rodzinę syna, służyła radą, dawała synowej przykład jak dbać o rodzinę, traktowała ją podobnie jak swoją córkę. Ich córka N. K. była najmłodszą wnuczką M. K. (3), od okresu przedszkolnego w ciągu roku szkolnego w tygodniu zazwyczaj przebywała u babci w K., gdyż

uczęszczała do przedszkola, a następnie do szkoły podstawowej, a także do szkoły muzycznej, które znajdowały się blisko domu babci. Rodzice zwykle przywozili ją do babci, która wyprawiała ją do szkoły, przyprowadzała ze szkoły, przygotowywała jej posiłki, opiekowała się nią, czytała książki, nagradzała, chodziła na uroczystości szkolne i na występy wnuczki do szkoły muzycznej, często N. K. zostawała u babci na noc, była bardzo związana z babcią.

/dowód: przesłuchanie powódki D. G. – 00:52:04-01:00:00 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powoda M. G. (1) – 01:01:42-01:15:55 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powódki M. K. (2) – 00:45:05-00:51:16 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powoda M. K. (1) – 00:35:57-00:43:00 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, zeznania świadka M. G. (2) – 00:18:48-00:32:27 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, zeznania świadka M. G. (3) – 00:06:34-00:16:50 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39/

W dniu 5 listopada 2013 r. w K. na ul. (...) w rejonie wyznaczonego przejścia dla pieszych M. P. nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując pojazdem marki K. R. nr rej. (...) nie zachowała szczególnej ostrożności zbliżając się do oznakowanego przejścia dla pieszych i nie ustąpiła pierwszeństwa znajdującej się na przejściu dla pieszych M. K. (3), czym spowodowała wypadek drogowy, potrącenie znajdującej się na przejściu dla pieszych M. K. (3), w wyniku czego M. K. (3) doznała obrażeń ciała, które skutkowały jej śmiercią na miejscu zdarzenia. Sprawca zdarzenia wyrokiem Sądu Rejonowego w Kutnie wydanym w dniu 15 kwietnia 2014 r. w sprawie II K 139/14 został uznany za winnego popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k. i skazany na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 4 lata.

/bezsporne, wyrok Sądu Rejonowego w Kutnie wydany w dniu 15 kwietnia 2014 r. w sprawie II K 139/14 – k. 13/

Posiadacz pojazdu, którym kierował sprawca zdarzenia, w dacie wypadku posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) Spółka Akcyjna w W..

/bezsporne/

Po śmierci M. K. (3) córka, syn, członkowie ich rodzin, czuli ból i głęboki smutek z powodu tej nagłej śmierci, nie korzystali z pomocy psychologa, o swoich problemach emocjonalnych rozmawiali przy okazji wizyt u zaufanych lekarzy rodzinnych. W chwili śmierci matki D. G. miała 48 lat, M. G. (1) miał 45 lat, M. K. (1) miał 40 lat, M. K. (2) miała 36 lat, mogli liczyć na wzajemne zrozumienie i wsparcie.

/dowód: przesłuchanie powódki D. G. – 00:52:04-01:00:00 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powoda M. G. (1) – 01:01:42-01:15:55 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powódki M. K. (2) – 00:45:05-00:51:16 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powoda M. K. (1) – 00:35:57-00:43:00 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, zeznania świadka M. G. (2) – 00:18:48-00:32:27 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, zeznania świadka M. G. (3) – 00:06:34-00:16:50 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39/

Pomieszczenia, które zajmowała M. K. (3) pozostają niezmienione, nadal znajdują się tam jej rzeczy, fotografie. Członkowie rodziny przy różnych okazjach wspominają zmarłą, odwiedzają jej grób, odczuwają brak zmarłej, zwłaszcza przy okazji spotkań czy rodzinnych uroczystości. Po śmierci matki D. G. starała się unikać rozmów o tej tragedii, ale w wielu życiowych sytuacjach czyni odniesienia do postawy swej matki, często odwiedza grób matki, prowadzi rozmowy, czuje duchową bliskość zmarłej matki. M. K. (2) również w wielu życiowych sytuacjach odnosi się do postawy zmarłej teściowej, odczuwa brak jej wsparcia, rozmów, nie mogła wykasować numeru telefonu zmarłej teściowej. Członkowie rodziny dotkliwie odczuwają obojętną podstawę sprawcy wypadku, jak i ubezpieczyciela.

/dowód: przesłuchanie powódki D. G. – 00:52:04-01:00:00 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powoda M. G. (1) – 01:01:42-01:15:55 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powódki M. K. (2) – 00:45:05-00:51:16 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, przesłuchanie powoda M. K. (1) – 00:35:57-00:43:00 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, zeznania

świadka M. G. (2) – 00:18:48-00:32:27 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39, zeznania świadka M. G. (3) – 00:06:34-00:16:50 e-protokołu rozprawy z dnia 19 maja 2016 r. – k. 36-39/

Prawidłowa, silna struktura osobowości, ponadprzeciętne poczucie bezpieczeństwa i sensu życia, uchroniły powódkę D. G. od popadnięcia w depresję, gdyż zdołała w znacznym stopniu racjonalnie przepracować bolesne przeżycia związane z tragiczną śmiercią matki. W dalszym ciągu trwa jeszcze przeżywanie żałoby, czego wyrazem jest niezmiennianie niczego w umeblowaniu i wystroju pomieszczeń użytkowanych przez matkę oraz częste nawiedzanie grobu matki, unikanie rozmów o niej. Często odczuwa brak matki i usiłuje ją naśladować w ważniejszych decyzjach życiowych, odczuwa bowiem nadal bezradność w różnorodnych sytuacjach życiowych i samowyobcowanie (oderwanie od własnych idei i celów).

/dowód: pisemna opinia biegłego psychologa – k. 58-64, 89-90/

Prawidłowa struktura osobowości, zadowalające poczucie bezpieczeństwa i jego komponentów oraz satysfakcjonujące dokonania zawodowe własne i efekty edukacyjne studiujących dzieci to istotne silne antidotum na przeżywanie bolesnych przeżyć związanych ze śmiercią teściowej, pomocne w ich przepracowywaniu. Utrzymujące się u powoda M. G. (1) wzmożone poczucie bezsensu uświadamiane w przekonaniu, że nie wszystko zależy od własnego zachowania oraz wyraźnie odczuwane samowyobcowanie (oderwanie od własnych przekonań, idei) i poczucie izolacji (oderwanie się od innych znaczących osób) można uznać za utrzymujące się blisko trzy lata następstwo tragicznej śmierci teściowej.

/dowód: pisemna opinia biegłego psychologa – k. 58-64, 89-90/

Za utrzymujące się skutki śmierci matki odnośnie powoda M. K. (1) można uznać rysy samowyobcowania, odczuwanie bezradności i izolacji. Poczucie wyobcowania, bezradności mieściło się w ramach żałoby niepowikłanej w fazie schyłkowej, poczucie to nie ustąpiło, ale jeszcze nieco się nasiliło w następstwie permanentnego denerwowania się powoda przedłużającym się tokiem postępowania o zadośćuczynienie.

/dowód: pisemna opinia biegłego psychologa – k. 58-64, 89-90/

Poczucie bezradności i samowyobcowania nieznacznego stopnia, to utrzymujący się do tej pory koszt utraconego przez powódkę M. K. (2) oparcia w teściowej. Symptomy te odzwierciedlają poczucie pustki i osamotnienia, a częste odwiedzanie grobu, to symptom permanentnego przeżywania stanu żałoby. Przedłużające się postępowanie sądowe często wywołuje stan podenerwowania i napięcia nerwowego, co negatywnie rzutuje na relacje rodzinne. Finalny etap żałoby nie przyjmuje u powódki objawów psychopatologicznych w relacjach zawodowych, ale wyraźnie komplikuje jej relacje rodzinne. Rzadsze obecnie odwiedzanie przez powódkę grobu teściowej świadczy o postępującym ograniczaniu się jej poczucia braku oparcia w teściowej i o wzroście poczucia własnej autonomii. Zakończenie sprawy przyczyni się do pomyślnej finalizacji kilkuletniego procesu żałoby.

/dowód: pisemna opinia biegłego psychologa – k. 58-64, 89-90/

Pismem z dnia 12 września 2014 r., które wpłynęło do ubezpieczyciela w dniu 15 września 2014 r., pełnomocnik powodów wystąpił do (...) Spółka Akcyjna w W. o wypłatę na podstawie art. 446 § 4 k.c. zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią M. K. (3) na rzecz dzieci zmarłej tj. M. K. (1) i D. G. w kwotach po 50.000,00 zł, na rzecz zięcia zmarłej tj. M. G. (1) kwoty 20.000,00 zł, na rzecz synowej zmarłej tj. M. K. (2) kwoty 20.000,00 zł, ponadto wypłatę zadośćuczynienia na rzecz wnuków zmarłej, a dzieci powodów, a także zwrot kosztów pogrzebu poniesionych przez dzieci zmarłej. Ubezpieczyciel przyznał tytułem zadośćuczynienia po śmierci M. K. (3) na rzecz M. K. (1) i D. G. kwoty po 20.000,00 zł, odmówił wypłaty zadośćuczynienia w wyższym zakresie, a także wypłaty zadośćuczynienia na rzecz wnuków, zięcia i synowej, uznając że osoby te nie należą do kręgu osób najbliższych zmarłej.

/bezsporne, nadto pismo powodów z dnia 12 września 2014 r. stanowiące zgłoszenie szkody wraz z potwierdzeniem odbioru – k. 14-16, decyzja pozwanego – k. 17-17v/

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy w postaci dowodów z dokumentów, które nie były kwestionowane przez strony, zeznań świadków oraz na podstawie przesłuchania powodów, które co do zasady zasługują na miano wiarygodnych i w odpowiedniej części stanowią podstawę poczynionych ustaleń faktycznych.

Wobec podniesionego przez pozwanego zarzutu braku wykazania ażeby pomiędzy powodami M. G. (1) i M. K. (2) a zmarłą istniała szczególnie silna więź emocjonalna, a w konsekwencji także poczucie krzywdy w związku ze śmiercią najbliższego członka rodziny, należało ustalić, czy pomiędzy tymi powodami a zmarłą istniała szczególna więź, wykraczająca poza zwykłe więzi pomiędzy teściową a powinowatymi.

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie w ocenie sądu daje uzasadnione podstawy do przyjęcia, że pomiędzy każdym z powodów, a zmarłą M. K. (3), istniała więź emocjonalna, która wykraczałaby poza zwykłe relacje rodzinne.

Odnośnie znaczenia więzi emocjonalnej między członkami rodziny wypowiedział się Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 3 czerwca 2011 r., III CSK 279/10, niepubl., w którym wskazał, że aby ustalić, czy występujący o zadośćuczynienie jest najbliższym członkiem rodziny nieżyjącego sąd powinien stwierdzić, czy istniała silna i pozytywna więź emocjonalna pomiędzy dochodzącym tego roszczenia a zmarłym. Jednocześnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 kwietnia 2005 r., IV CK 648/04, niepubl., wskazał, że najbliższym członkiem rodziny niekoniecznie musi być najbliższy krewny, albowiem pokrewieństwo nie stanowi podstawowego, ani też wyłącznego kryterium bliskości oraz przynależności do rodziny. Niemniej jak wskazał Sąd Najwyższy do kręgu osób najbliższych zaliczone zostały te osoby, których sytuacja życiowa kształtowała się w pewnej zależności od zmarłego oraz łączył je faktyczny stosunek bliskości ze zmarłym.

Z przesłuchania powodów jednoznacznie wynikało, że powodowie mocno przeżyli śmierć M. K. (3), z którą pozostawali w bliskich i czułych relacjach rodzinnych. M. K. (3) odgrywała istotną rolę w ich życiu, a także życiu ich najbliższych, to jest rodzeństwa, wnuków, zięcia, synowej. Pomimo że powodowie założyli własne rodziny, w życiu każdej z tych rodzin niezwykle aktywne i ważne miejsce zajmowała M. K. (3), która była dla najbliższych ostoją, wsparciem, osobą scalającą i cementującą relacje rodzinne. Pomimo upływu lat, powodowie nadal odczuwają jej brak i bardzo dobrze ją wspominają. Okoliczności te potwierdzają zeznania świadków, jak również wskazania wynikające z opinii biegłego psychologa.

Powodowie w aspekcie szczególnie silnie występującej więzi emocjonalnej ze zmarłą, mogli zostać zaliczeni do kręgu osób najbliższych, uprawnionych do wystąpienia z roszczeniem zadośćuczynienia krzywdy, jakiej doznali w związku ze śmiercią matki i teściowej.

Wobec niezłożenia przez pozwanego, pomimo doręczenia stosownego zobowiązania w tym zakresie, dokumentacji związanej ze szkodą, sąd nie przeprowadził dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach szkody. W tym zakresie sąd poczynił ustalenia, mając na uwadze stanowiska stron oraz złożone do akt dowody z dokumentów. Pozwany nie kwestionował wskazanego przez powodów procesu likwidacji szkody, czy daty zgłoszenia szkody.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie każdego z powodów zasługiwało na uwzględnienie w części.

Podstawę prawną odpowiedzialności pozwanego ubezpieczyciela stanowi art. 822 k.c. oraz art. 34 i n. ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) w zw. z art. 435 k.c. w zw. z art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 446 § 4 k.c., w myśl którego sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepis art. 446 § 4 k.c. pozwala

na dochodzenie zadośćuczynienia osobom z najbliższej rodziny zmarłego bez konieczności wykazywania przesłanki znacznego pogorszenia sytuacji życiowej z art. 446 § 3 k.c.

Powodowie D. G. i M. K. (1) jako dzieci, powód M. G. (1) jako zięć i powódka M. K. (2) jako synowa, pozostający z M. K. (3) w bliskiej więzi emocjonalnej są najbliższymi członkami rodziny zmarłej.

Z uwagi na niemajątkowy charakter krzywdy nie jest możliwe jej określenie w pieniądzu, w powszechnym odczuciu żadna kwota pieniężna nie jest w stanie zadośćuczynić utracie kogoś kochanego, bliskiego. Jednak z reguły wysokość zadośćuczynienia powinna odpowiadać wielkości ustalonej krzywdy, ponieważ w przybliżeniu świadczenie stanowić ma ekwiwalent utraconych dóbr. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntował się, aprobowany przez piśmiennictwo pogląd, że wysokość zadośćuczynienia musi być rozważana indywidualnie i przedstawiać dla poszkodowanego odczuwalną wartość ekonomiczną adekwatną do warunków rynkowych. Ustawodawca nie sprecyzował w nim jednak konkretnych mierników czy zasad ustalania wysokości zadośćuczynienia, pozostawiając tę kwestię swobodnemu uznaniu sędziowskiemu.

Kryteriami oceny rozmiarów krzywdy w związku ze śmiercią osoby bliskiej mogą być: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez zmarłego, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej akceptowania, wiek i sytuacja rodzinna pokrzywdzonego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2012 r., IV CSK 416/11, LEX nr 1212823). Ponadto zadośćuczynienie zasądzone w związku ze śmiercią osoby bliskiej ma kompensować nie tylko doznany ból spowodowany śmiercią tej osoby, ale też przedwczesną utratę członka rodziny, która zawsze będzie nieodwracalna w skutkach. Nie ulega wątpliwości, że krzywdę doznaną w wyniku śmierci osoby bliskiej bardzo trudno ocenić i wyrazić w formie pieniężnej. Każdy przypadek musi być oceniany indywidualnie, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, przy czym ocena ta powinna opierać się na kryteriach obiektywnych, a nie wyłącznie subiektywnych odczuciach pokrzywdzonego.

Wysokość odpowiedniej sumy, która stanowi zadośćuczynienie, zależy zatem od rozmiaru doznanej przez poszkodowanego krzywdy ustalonej przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności sprawy. Oczywistym jest, że powodowie przeżyli traumatyczne śmierć M. K. (3), czego skutki są nadal dostrzegalne.

Nie ulega wątpliwości, że więź rodzinna łącząca dzieci z rodzicami jest najsilniejszą więzią, jaka może wytworzyć się między ludźmi, a zerwanie tej więzi powoduje poczucie krzywdy. Jednocześnie relacje rodzinne każdego z powodów, jak również wzajemne relacje, były bardzo dobre, nie dochodziło między nimi do nieporozumień, często ze sobą rozmawiali, wspierali się, wspólnie dbali o rodzinę, zawsze mogli liczyć na wsparcie, radę i pomoc matki i teściowej.

Do chwili obecnej powodowie nie uporali się zupełnie z tą sytuacją, trudno powodom pogodzić się ze stratą bliskiej osoby, powodom brak emocjonalnego wsparcia ze strony zmarłej, szczególnej aktywności zmarłej, która spajała całą rodzinę. Niewątpliwie rzutuje to na funkcjonowanie powodów w codziennym życiu. Jednocześnie należy jednak zauważyć, że stan emocjonalny oraz stan zdrowia powodów nie wymagał specjalistycznego leczenia psychologicznego, powodowie sami starają się radzić sobie z bólem po śmierci bliskiej osoby, ich dotychczasowa aktywność nie uległa istotnemu zachwianiu. Mimo że każdego z powodów łączyły ze zmarłą bardzo bliskie relacje emocjonalne, dotyczy to zwłaszcza dzieci zmarłej, więź ta nie była w jakiś szczególny sposób intensywna, powodowie funkcjonują w swoich rodzinach, są to rodziny pełne, w których panują normalne relacje, powodowie otrzymują pełne wsparcie od najbliższych członków swoich rodzin, mogą także liczyć na rodzeństwo, relacje między nimi są bliskie i dobre, ich aktywność niewątpliwie skupiała się na najbliższych członkach rodziny, a także aspiracjach związanych z dobrą założoną rodziną.

Powodowie stracili bliską im osobę w następstwie tragicznego wypadku, którego nikt się spodziewał. To spotęgowało żal, ból i cierpienie. Należy zwrócić uwagę, że wypadek, w którym ginie nagle bliska osoba jest zdarzeniem niosącym poczucie ogromnego pokrzywdzenia i przeżyciem ze wszech miar negatywnym, którego całokształt składa się na pojęcie niematerialnej krzywdy kompensowanej zadośćuczynieniem. Powodowie nie byli jednak świadkami zgonu.

Strata, jakiej doznali powodowie spowodowała u nich duży ból, bowiem zgon nastąpił w sposób nieoczekiwany, nagły, powodowie nie byli emocjonalnie przygotowani na śmierć osoby bliskiej, z trudem przychodzi im radzenie sobie z tym przeżyciem. Powodowie w chwili zgonu M. K. (3) byli jednak osobami dojrzałymi, ukształtowanymi emocjonalnie, posiadającymi własny багаż życiowych doświadczeń, także tych związanych ze śmiercią członków rodziny, śmierć M. K. (3) nie skutkowała osamotnieniem, powodowie mają własne rodziny, mogą liczyć na wzajemne wsparcie, powodowie M. G. (1) i M. K. (2) niewątpliwie uzyskują wsparcie swoich matek, nie wykazali, że nie mogą liczyć na to emocjonalne wsparcie ze strony najbliższej spokrewnionych osób.

Jednocześnie należało również zwrócić uwagę na dość zaawansowany w chwili śmierci wiek zmarłej. Okoliczności te w oczywisty sposób muszą wpływać na ocenę rozmiaru krzywdy związanej z przedwczesną utratą osoby bliskiej.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia sąd miał na uwadze również fakt, że śmierć każdej osoby jest zdarzeniem pewnym, które prędzej czy później musi nastąpić. Tym samym zadośćuczynienie rekompensuje w istocie często jedynie wcześniejszą utratę członka rodziny. Należy zauważyć, że w chwili śmierci M. K. (3) była osobą w mocno zaawansowanym wieku, pomimo jej dobrego stanu zdrowia, nie sposób pominąć szeregu okoliczności, jakie wiążą się z zaawansowanym wiekiem danej osoby, przy uwzględnieniu również średniej statystycznej długości życia człowieka, a także różnych komplikacji zdrowotnych związanych z procesem starzenia się.

Mając na uwadze powyższe sąd uznał, że przyznanie powodom D. G. i M. K. (1) jako dzieciom zmarłej zadośćuczynienia w związku z jej śmiercią w kwotach po 30.000,00 zł nie jest wygórowane, jest adekwatne do okoliczności niniejszej sprawy, kwoty te we właściwym stopniu uwzględniają zakres doznanej przez każdego z tych powodów krzywdy, posiadają zarazem odczuwalną wartość ekonomiczną.

Pozwany wypłacił powodom z tego tytułu kwoty po 20.000,00 zł, w konsekwencji na rzecz powódki D. G. w punkcie 1. wyroku zasądzeniu podlegała kwota 10.000,00 zł, a na rzecz powoda M. K. (1) w punkcie 3. wyroku zasądzeniu podlegała kwota 10.000,00 zł. Roszczenia tych powodów o zadośćuczynienie w wyższym zakresie wraz żądanymi odsetkami w tej części podlegały oddaleniu jako zbyt wygórowane i nieuzasadnione.

Z kolei mając na uwadze powyższe sąd uznał, że przyznanie powodowi M. G. (1) jako zięciowi zmarłej oraz powódce M. K. (2) jako synowej zmarłej zadośćuczynienia w związku z jej śmiercią w kwotach po 5.000,00 zł nie jest wygórowane, jest adekwatne do okoliczności niniejszej sprawy, kwoty te we właściwym stopniu uwzględniają zakres doznanej przez każdego z tych powodów krzywdy, posiadają zarazem odczuwalną wartość ekonomiczną. Roszczenie tych powodów o zadośćuczynienie w większym zakresie wraz żądanymi odsetkami w tej części podlegało oddaleniu jako zbyt wygórowane i nieuzasadnione.

O odsetkach za opóźnienie w spełnieniu zasądzonego świadczenia pieniężnego sąd orzekł w oparciu o art. 481 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, jeżeli nie spełnia tego świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne, a gdy termin nie jest oznaczony, jeżeli nie spełnia go niezwłocznie po wezwaniu wierzyciela (art. 476 k.c.).

Zgodnie z art. 817 § 1 k.c. ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Zgodnie z § 2, gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część świadczenia ubezpieczyciel powinien spełnić w terminie przewidzianym w § 1. Podobną regulację zawiera przepis art. 14 obowiązującej w dniu zgłoszenia roszczenia, ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Ustanawiając krótki termin spełnienia świadczenia ustawodawca wskazał na konieczność szybkiej i efektywnej likwidacji szkody ubezpieczeniowej.

W przepisie art. 363 § 2 k.c., korespondującym z art. 316 § 1 k.p.c., wyrażona została zasada, że rozmiar szkody określa się według cen z daty ustalenia odszkodowania. Unormowanie to ma na celu zagwarantowanie wierzycielowi możliwie pełnej kompensaty szkody ze względu na jej dynamiczny charakter i zmienność w czasie (por. wyroki Sądu Najwyższego z 22 maja 1990 r., II CR 225/90, LEX nr 9030; z 10 lutego 2000 r., II CKN 725/98, niepubl.; z 16 kwietnia 2009 r., I CSK 524/08, OSNC-ZD 2009, nr D, poz. 106).

W orzecznictwie sądowym okresowo występowały rozbieżności stanowisk co do tego, od jakiego terminu należy naliczać odsetki za opóźnienie w zapłacie odszkodowania i zadośćuczynienia, mających kompensować szkodę i krzywdę wyrządzoną czynem niedozwolonym. Niewątpliwie dominował pogląd, zgodnie z którym terminem, od którego należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie odszkodowania, jest - w zależności od okoliczności sprawy - dzień poprzedzający wyrokowanie o odszkodowaniu lub dzień tego wyrokowania (np. uchwała Sądu Najwyższego z 31 stycznia 1994 r., III CZP 184/93, OSNC 1994, nr 7-8, poz. 155; wyroki Sądu Najwyższego z 8 grudnia 1997 r., I CKN 361/97, niepubl.; z 9 stycznia 1998 r., III CKN 301/97, LEX nr 477596; z 20 marca 1998 r., II CKN 650/97, LEX nr 477665; z 4 września 1998 r., II CKN 875/97, LEX nr 477661; z 9 września 1999 r., II CKN 477/98, niepubl.; z 30 października 2003 r., IV CK 130/02, LEX nr 82273).

W niektórych orzeczeniach kwestia ta rozstrzygana była jednak odmiennie (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 18 września 1970 r., II PR 257/70, OSNC 1971, 7 nr 6, poz. 103; z 12 lipca 2002 r., V CKN 1114/00, LEX nr 56056; z 18 lutego 2010 r., II CSK 434/09, LEX 602683). W wyroku z 22 lutego 2007 r., I CSK 433/06, LEX nr 602683, Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że odsetki za opóźnienie w okresie 1997 - 2004 r. pełniły jeszcze funkcję waloryzacyjną, co eksponowano w judykaturze (por. np. wyrok z 30 października 2003 r., IV CK 130/02, LEX nr 82273; wyrok z 18 kwietnia 2002 r., II CKN 606/00, niepubl.; wyrok z 11 marca 2003 r., V CKN 1723/00, LEX nr 738134), a ten waloryzacyjny aspekt odsetek, prowadzący w rezultacie do powiększenia ogólnej kwoty świadczenia przyznanego poszkodowanemu, powinien być brany pod uwagę przy rozważaniu sposobu ich zasądzenia za opóźnienie w spełnieniu dochodzonego świadczenia i to także przy założeniu, że wyrok je zasądzający ma charakter deklaratoryjny.

Obecnie jednak funkcja odszkodowawcza odsetek przeważa nad ich funkcją waloryzacyjną. W tej sytuacji zasądzenie odsetek od daty wyrokowania prowadzi w istocie do ich umorzenia za okres sprzed daty wyroku i stanowi nieuzasadnione uprzywilejowanie dłużnika, skłaniając go niekiedy do jak najdłuższego zwlekania z opóźnionym świadczeniem pieniężnym, w oczekiwaniu na orzeczenia sądu znoszące obowiązek zapłaty odsetek za wcześniejszy okres.

Wszystkie aktualne problemy dotyczące wykładni art. 481 § 1 k.c. w związku z określeniem daty, od której poszkodowanemu należą się odsetki od zasądzonego na jego rzecz świadczenia odszkodowawczego lub zadośćuczynienia, zostały szczegółowo objaśnione w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z 18 lutego 2011 r., I CSK 243/10, LEX nr 848109. W sytuacji, jeżeli zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 in fine k.c., uprawniony nie ma niewątpliwie możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia, jakie mu się należy już w tym terminie. W konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu już w tym terminie powinny się należeć od tego właśnie terminu. Stanowiska tego nie podważa pozostawienie przez ustawę zasądzenia zadośćuczynienia i określenia jego wysokości w pewnym zakresie uznaniu sądu. Przewidziana w art. 445 § 1 i art. 448 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Mimo więc pewnej swobody sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu, wyrok zasądzający zadośćuczynienie nie ma charakteru konstytutywnego, lecz deklaratoryjny (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, OSNC 2005, nr 2, poz. 40, z dnia 17 listopada 2006 r., V CSK 266/06, niepubl., z dnia 26 listopada 2009 r., III CSK 62/09, niepubl., z dnia 18 lutego 2010 r., II CSK 434/09, niepubl.). Stanowisku temu nie sprzeciwia się również stosowanie do zadośćuczynienia art. 363 § 2 k.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 1990 r., II CR 225/90).

Wprawdzie zasądzenie odszkodowania czy zadośćuczynienia według cen z chwili wyrokowania uzasadnia w zasadzie zasądzenie odsetek od tej daty, jednakże w sytuacji, gdy powód domaga się zasądzenia określonej kwoty tytułem odszkodowania z odsetkami za opóźnienie od danego dnia, wcześniejszego niż dzień wyrokowania, i w toku postępowania okaże się, że kwota ta istotnie należała się powodowi od tego dnia, odsetki powinny być zasądzone od tego dnia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2000 r., II CKN 725/98, OSNC 2000, z. 9, poz. 158). Należy stwierdzić, że obowiązek zaspokojenia roszczenia o zadośćuczynienie z tytułu uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nie staje się wymagalny dopiero z datą wydania uwzględniającego to roszczenie wyroku wydanego w toku wytoczonego o nie procesu sądowego, lecz z chwilą wezwania dłużnika do jego zaspokojenia (art. 455 k.c.) (zob. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 12 października 1999 r. I ACa 318/99, OSA 2000/6/27).

W niniejszej sprawie należało uznać, że okoliczności uzasadniające zgłoszone żądania wypłaty zadośćuczynienia istniały już w chwili odmowy wypłaty w postępowaniu likwidacyjnym zadośćuczynienia, jak również w chwili wniesienia pozwu. Należy zauważyć, że roszczenie zapłaty zadośćuczynienia zgłoszone pozwanemu pismem z dnia 12 września 2014 r., było skonkretyzowane co do wysokości i umotywowane ze wskazaniem dowodów umożliwiających zweryfikowanie ich zasadności, zakończyło się już postępowanie karne, w stosunku do kierowcy pojazdu został wydany wyrok skazujący. Zatem zasadnym było zasądzenie odsetek od przyznanych kwot zadośćuczynienia zgodnie z żądaniem pozwu.

Wysokość odsetek za opóźnienie w braku odmiennego jej ustalenia odpowiada odsetkom ustawowym zgodnie z art. 481 § 2 k.c., z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej przez art. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 poz. 1830) z dniem 1 stycznia 2016 r. Należało mieć także na uwadze zgłoszone przez stronę powodową żądanie zapłaty odsetek za opóźnienie jedynie w wysokości odsetek ustawowych.

Z tych względów w oparciu o przywołane przepisy sąd orzekł jak w punktach 1.-8. wyroku.

Należy zauważyć, że regulacja zawarta w art. 105 k.p.c. dotyczy wyłącznie zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi przez stronę przegrywającą. Ma ona zatem zastosowanie jedynie w odniesieniu do sytuacji, w której współuczestnictwo występuje po stronie przegrywającej proces, nie zaś w sytuacji odwrotnej, tj. gdy współuczestnictwo zachodzi po stronie wygrywającej. W takim wypadku zastosowanie mają ogólne zasady o kosztach procesu i każda ze stron wygrywających proces ma prawo żądać zwrotu kosztów niezbędnych do celowej obrony.

W razie współuczestnictwa formalnego (art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c.), do niezbędnych kosztów procesu poniesionych przez współuczestników reprezentowanych przez jednego pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym zalicza się jego wynagrodzenie ustalone odrębnie w stosunku do każdego współuczestnika. Sąd powinien jednak obniżyć to wynagrodzenie, jeżeli przemawia za tym nakład pracy pełnomocnika, podjęte przez niego czynności oraz charakter sprawy (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2015 r., III CZP 29/15, OSNC 2016/6/69).

Należy zauważyć, że podmiotowo-przedmiotowa kumulacja roszczeń oraz skorzystanie przez współuczestników sporu z pomocy jednego pełnomocnika powoduje obniżenie kosztów, zarówno indywidualnych, jak i publicznych (społecznych), z wyjątkiem opłat sądowych, a także przyczynia się do usprawnienia i przyspieszenia postępowania. W tej sytuacji dochodzi również do zmniejszenia nakładu pracy pełnomocnika oraz zaoszczędzenia jego czasu, nie zachodzi bowiem potrzeba powielania wielu czynności procesowych, przygotowywania odrębnych pism procesowych, wnoszenia oddzielnych środków odwoławczych. Dotyczy to zarówno strony, po której występuje współuczestnictwo, jak również strony przeciwnej. Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy w ocenie sądu uzasadniały rozliczenie wynagrodzenia pełnomocników w stosunku do każdego z powodów z osobna.

O kosztach procesu sąd postanowił na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c., stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia pomiędzy stronami tych kosztów.

Powodowie D. G. i M. K. (1) ponieśli koszty procesu w kwotach po 4.167,00 zł [1.500,00 – opłata sądowa od pozwu + 250,00 zł – wydatki sądowe związane z opinią biegłego + 2.400,00 zł – wynagrodzenie fachowego pełnomocnika

ustalone w oparciu o przepis § 6 pkt 5 w zw. § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800) + 17,00 zł opłata skarbową od pełnomocnictwa], zaś pozwany poniósł koszty procesu w kwotach po 2.400,00 zł [wynagrodzenie fachowego pełnomocnika ustalone jw.], co stanowi w sumie kwotę 6.567,00 zł w stosunku do każdego z tych powodów. Roszczenia powodów D. G. i M. K. (1) zostały uwzględnione w ok. 33%, zatem koszty procesu powinny obciążać tych powodów w 67%, a pozwanego w 33% [2.400,00 zł – 2.167,11 zł (33% x 6.567,00 zł) = 232,89 zł]. W konsekwencji pozwanemu przysługuje od powodów D. G. i M. K. (1) zwrot kosztów procesu w kwotach po 232,89 zł.

Powodowie M. G. (1) i M. K. (2) ponieśli koszty procesu w kwotach po 3.667,00 zł [1.000,00 – opłata sądowa od pozwu + 250,00 zł – wydatki sądowe związane z opinią biegłego + 2.400,00 zł – wynagrodzenie fachowego pełnomocnika ustalone w oparciu o przepis § 6 pkt 5 w zw. § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800) + 17,00 zł opłata skarbową od pełnomocnictwa], zaś pozwany poniósł koszty procesu w kwotach po 2.576,00 zł [2.400,00 zł wynagrodzenie fachowego pełnomocnika ustalone jw. + 176,00 zł – wydatki sądowe związane z uzupełniającą opinią biegłego], co stanowi w sumie kwotę 6.243,00 zł w stosunku do każdego z tych powodów. Roszczenia powodów M. G. (1) i M. K. (2) zostały uwzględnione w ok. 25%, zatem koszty procesu powinny obciążać tych powodów w 75%, a pozwanego w 25% [2.576,00 zł – 1.560,75 zł (25% x 6.243,00 zł) = 1.015,25 zł]. W konsekwencji pozwanemu przysługuje od powodów M. G. (1) i M. K. (2) zwrot kosztów procesu w kwotach po 1.015,25 zł.

Z tych względów w oparciu o przywołane przepisy sąd postanowił jak w punktach 9.-12. wyroku.

W zakresie obowiązku zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych w postaci pokrytych tymczasowo ze Skarbu Państwa części wydatków na wynagrodzenie biegłego w kwocie 1.109,61 zł, sąd postanowił na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 z późn. zm.), również stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia tych kosztów, w stosunku, w jakim każde z powodztwa podlegało uwzględnieniu i oddaleniu. W konsekwencji od powodów D. G. i M. K. (1) podlegały pobraniu kwoty po 185,86 zł, od powodów M. G. (1) i M. K. (2) podlegały pobraniu kwoty po 208,05 zł, a od pozwanego podlegała pobraniu łączna kwota 321,78 zł.

Z tych względów w oparciu o przywołane przepisy sąd postanowił jak w punkcie 13. wyroku.